

Marts 2026

Verdens Skoves position på soja

Danmarks store svineproduktion er massivt afhængig af sojaimport fra områder, hvor skov, natur og lokalsamfund er under pres, og soja til dyrefoder er i dag den største enkeltstående driver af Danmarks globale natur- og klimaaftryk. Derfor mener Verdens Skove, at Danmark bør reducere importen af soja ved at nedbringe den eksportdrevne svineproduktion og sikre, at den soja, der fortsat anvendes, er fri for afskovning, naturkonvertering og krænkelse af menneskerettigheder. Det vil både reducere en af de væsentligste kilder til Danmarks globale fodaftryk og styrke Danmarks forsyningssikkerhed i en tid med stigende geopolitisk usikkerhed.

På trods af internationale målsætninger om at stoppe afskovning i 2030 er verdens skove og naturområder under stigende pres. Nye analyser viser, at 2024 var et rekordår for tab af tropisk primærskov. Tabet skyldtes især påsatte brande, og presset fra landbrugsudvidelser er derfor fortsat højt i bl.a. Amazonas¹. Rydning af skov og natur er en stor kilde til globale drivhusgasudledninger og en central årsag til tab af biodiversitet². En stor del af presset er drevet af international handel med landbrugsråvarer. De betegnes ofte som afskovningsrisiko-råvarer (forest-risk commodities). Det er råvarer, hvor produktionen ofte indebærer høj risiko for rydning af skov og natur, herunder soja, oksekød, palmeolie, kakao og kaffe.

---

¹ World Resources Institute / Global Forest Watch. 2025. *Global forest loss shatters records in 2024, fueled by massive fires.*

² IPCC. 2023. Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.

For Danmark er soja til dyrefoder den vigtigste enkeltstående årsag til vores belastning af natur og klima globalt³. Danmark importerer hvert år store mængder soja fra Sydamerika til husdyrproduktion – især svin – hvilket medfører et betydeligt areal- og klimaaftryk i de producerende lande i form af rydning af skov og konvertering af anden natur⁴. Samtidig står reguleringen af skovrydning i en usikker fase. EU's afskovningsforordning (EUDR) er forsinket og under politisk pres, og EU-Mercosur-aftalen er blevet underskrevet, og det kan øge handlen med varer, hvor der er risiko for afskovning, som soja og oksekød⁵. Også centrale frivillige initiativer som Amazon Soy Moratorium er under politisk pres i Brasilien⁶. Det er alt sammen udviklinger, der øger risikoen for, at presset på skov og natur vokser i de kommende år og især i Sydamerika, hvor størstedelen af sojaen produceres⁷.

På den baggrund mener Verdens Skove, at Danmark bør prioritere en reduktion af vores import af soja som en central løftestang til at reducere vores globale natur- og klimaaftryk.

Soja er både en nøgle i at reducere Danmarks globale natur- og klimaaftryk og i at sikre, at dansk landbrugsproduktion ikke sker på bekostning af skove, natur og menneskerettigheder i andre dele af verden. Soja spiller også en central rolle for forsyningssikkerheden. Vores store afhængighed af importeret soja gør Danmark og dansk husdyrproduktion sårbar over for prisudsving, forsyningsforstyrrelser og geopolitisk usikkerhed. Derfor er der brug for politiske tiltag for at reducere vores eksportdrevne svineproduktion, da denne driver en væsentlig del af dansk sojaimport. Hertil bør virksomheder og myndigheder sikre, at den soja, der fortsat anvendes, er fri for afskovning, naturkonvertering og krænkelse af menneskerettigheder.

---

³ TRASE. 2024. *EUDR Factsheet – Denmark: A deforestation exposure assessment*.

⁴ Energistyrelsen. 2022. *Global Afrapportering 2022*. Klima, Energi og Forsyningsministeriet.

⁵ European Commission. 2026. *EU and Mercosur sign historic agreement creating one of the largest free trade zones in the world*. And:

Mendez-Parra et al. 2020. *Sustainability Impact Assessment in Support of the Association Agreement Negotiations between the European Union and Mercosur*. London School of Economics and Political Science, commissioned by the EU.

⁶ Soterroni, Aline (2026). *Weakening the soy moratorium in Brazil: a political choice that ignores the science*. The conversation.

⁷ Rajão et al. (2026). Policy brief: End of Soy Moratorium puts 13 million heaters in the Amazon at risk. UFMG.

Baggrund

Hvad er soja?

Soja er en af verdens mest handlede landbrugsråvarer og den vigtigste plantebaserede proteinkilde i husdyrfoder globalt. På verdensplan produceres i dag over 350 millioner ton soja om året. En stor del indgår i internationale handelsstrømme og eksporteres fra store producentlande som Brasilien, USA og Argentina til regioner med omfattende animalsk produktion, herunder Kina, EU og Danmark⁸.

Hvordan påvirker soja verdens skove og naturarealer?

Udvidelsen af sojaplantager er den næststørste direkte årsag til rydning af skov og natur globalt, kun overgået af kvægproduktion⁹. Dette skyldes, at sojaproduktion er vokset markant de sidste årtier, drevet af væksten i global kødproduktion og efterspørgsel efter proteinrigt dyrefoder. Den globale sojaproduktion er næsten firedoblet over de seneste 34 år. Fra 100 mio. ton i 1990 til ca. 380 mio. ton i 2024¹⁰. Udvidelsen af sojaarealer er i høj grad sket i Sydamerika, som i dag producerer over halvdelen af verdens soja. Brasilien indtog rollen som verdens største producent i 2017/2018 og står i dag for omkring 40–45% af den globale produktion¹¹.

Samtidig er arealet med soja vokset markant i regionen. I Brasilien er arealet med soja firedoblet over de sidste 40 år og dækker i dag omkring 44 mio. hektar – et område ti gange Danmarks areal. I Argentina dyrkes der omkring 17 millioner hektar soja, mens Paraguay har udvidet produktionen til omkring 3–4 mio. hektar. Samlet set dyrkes i dag over 65 mio. hektar soja i Sydamerika – et område større end Frankrig¹². Udviklingen lægger et betydeligt pres på nogle af verdens vigtigste og mest biodiversitetsrige naturarealer og økosystemer, herunder

---

⁸ FAO. 2024. *FAOSTAT Statistical Database – Crops and Livestock Products (Soybean production)*.

Food and Agriculture Organization of the United Nations.

⁹ Chen, X., Zhang, Y., Kastner, T., et al. 2024. *Global soybean trade reshapes biodiversity loss and ecosystem conversion*. Nature Food.

¹⁰ Peng D, Zhang H, Zhang Y, et al. 2026. *Global soybean trade dynamics: Drivers, impacts, and sustainability*. *The Innovation* 7(2).

¹¹ USDA Foreign Agricultural Service. 2024. *Oilseeds: World Markets and Trade*.

¹² Song, X., Hansen, M.C., Potapov, P., et al. 2021. *Massive soybean expansion in South America since 2000 and implications for conservation*. Nature Sustainability, 4, 784–792.

Amazonas, Cerrado-savannen i Brasilien og Gran Chaco-skovene i Argentina, Paraguay og Bolivia. Det er områder, som rummer et stort antal plante- og dyrearter, og som spiller en afgørende rolle for både klima, vandkredsløb og lokale samfund.

Forskning viser, at omkring 97% af den globale afskovning knyttet til soja finder sted i Sydamerika, og at udvidelser af sojaproduktion har forårsaget tab af 6,3 mio. hektar skov i regionen (direkte og indirekte)¹³. Det svarer til et område halvanden gang større end Danmarks areal. Sojaproduktion foregår typisk i store, mekaniserede monokulturer med et højt forbrug af pesticider og kunstgødning. Produktionen bidrager i dag væsentligt til eksportindtægter i flere producentlande, men skaber samtidig relativt få lokale arbejdspladser og har ført til konflikter om jord, pres på oprindelige folk og koncentration af jord, kapital og politisk indflydelse hos store agroindustrielle aktører¹⁴.

Hvad har det med Danmark at gøre?

Danmark har en af verdens mest intensive husdyrproduktioner. Der produceres hvert år 30-40 mio. svin i Danmark, langt mere end den danske befolkning forbruger. Langt størstedelen eksporteres som svinekød eller smågrise¹⁵. Samtidig er produktionen stærkt afhængig af importeret proteinfoder. Selvom 3/4 dele af det danske landbrugsareal i dag bruges til at dyrke dyrefoder (44% af Danmarks areal)¹⁶, så er Danmark i dag blandt de lande i Europa med det største forbrug af importeret soja i forhold til befolkningens størrelse. Hvert år importerer Danmark omkring 1,2-1,7 mio. ton soja, primært i form af sojaskrå til dyrefoder¹⁷. En stor del af denne soja stammer fra Brasilien, Argentina og Paraguay, hvor risikoen for rydning af skov og natur samt krænkelse af menneskerettigheder for oprindelige folk og lokale samfund er høj¹⁸.

---

¹³ Song et al. (2021). *Massive soybean expansion in South America since 2000 and implications for conservation*. Nature Sustainability.

¹⁴ da Silva et al. (2021). *Socioeconomic and environmental effects of soybean production in metacoupled systems*. Scientific Reports

¹⁵ Danmarks Statistik. Opgørelse over animalsk produktion i Danmark.

¹⁶ <https://videnskab.dk/naturvidenskab/naesten-halvdelen-af-danmarks-areal-bruges-til-dyrefoder-hvordan-ser-det-konventionelle-landbrug-ud-om-ti-aar/>

¹⁷ Bosselmann, A. S., Frandsen, O., & Andrade de Sá, S. 2025. *Status of Danish imports of sustainable and deforestation- and conversion-free soy*. IFRO: Department of Food and Resource Economics, University of Copenhagen.

¹⁸ Waroux et al. 2019. *The Restructuring of South American Soy and Beef Production and Trade Under Changing Environmental Regulations*. World Development 121 (2019)

Når Danmark importerer soja, betyder det også, at vi lægger beslag på store landbrugsarealer i andre dele af verden. Analyser estimerer, at den danske sojaimport hvert år kræver mellem 600.000–800.000 hektar landbrugsjord i udlandet¹⁹. Det svarer ca. til et område på størrelse med Sjælland. Samtidig har sojaimporten et betydeligt klimaaftryk i størrelsesordenen 2–6 millioner ton CO₂-ækvivalenter om året, når udledninger fra ændringer i arealanvendelse i oprindelseslandene medregnes²⁰. Til sammenligning ligger Danmarks samlede drivhusgasudledninger fra landbruget på omkring 11–12 millioner ton CO₂e om året²¹.

Samlet peger forskning på, at soja til dyrefoder er den største enkeltstående kilde til Danmarks naturaftryk i udlandet og væsentlig kilde til vores globale klimaaftryk. Det gør soja den centrale årsag til, at Danmark ligger blandt de tre EU-lande med det største afskovningsaftryk per indbygger²².

Rammer og initiativer: stor erkendelse, begrænsede fremskridt

Afskovning fra landbrugsproduktion er i dag bredt anerkendt som en central udfordring i arbejdet med både klima og biodiversitet. Ifølge IPCC er beskyttelse af eksisterende skove og naturlige økosystemer en forudsætning for at holde den globale opvarmning under 1,5–2°C²³. Samtidig forpligter internationale aftaler som Paris-aftalen, Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework og New York Declaration on Forests verdens lande til at bremse og vende tabet af skove og natur inden 2030. Som følge heraf er der opstået en række initiativer, der skal sikre afskovningsfri forsyningskæder, ofte omtalt som DCF (Deforestation- and Conversion-Free). Et af de mest markante eksempler er Amazon Soy Moratorium, hvor sojaindustrien siden 2006 har forpligtet sig til ikke at købe soja produceret på nyligt afskovede arealer i Amazonas. Moratoriet anses bredt som en af de mest succesfulde frivillige aftaler til at begrænse afskovning fra en specifik råvare. Men der er begrænsninger ved frivillige løsninger. Moratoriet gælder kun Amazonas og ikke andre økosystemer som Cerrado og Gran Chaco, hvor en stor

---

¹⁹ WWF Denmark. 2020. *Risky Business: Danish imports of soy, palm oil, timber and pulp – impacts on forests and nature.*

²⁰ Energistyrelsen. 2022. *Baggrundsnotat: Danmarks import og forbrug af soja.* Global Afrapportering 2022

²¹ Energistyrelsen. 2024. *Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets Klimastatus og -fremskrivning 2024.*

²² WWF. 2021. *Stepping Up? The continuing impact of EU consumption on nature worldwide.*

²³ IPCC AR6 – skove/natur som forudsætning for 1,5–2°C.

del af den nyere udvidelse af arealer til at dyrke soja finder sted. Samtidig er aftalen i stigende grad under politisk og økonomisk pres i Brasilien med risiko for, at moratoriet svækkes eller afskaffes, hvilket kan øge presset på Amazonas i en periode, hvor flere forskningsmiljøer advarer om risikoen for, at regnskoven nærmer sig et økologisk tipping point²⁴.

En anden udbredt tilgang har været certificeringsordninger for ansvarlig soja. En stor del af den soja, der i dag rapporteres som "ansvarlig", rapporteres gennem såkaldte book-and-claim-systemer, hvor virksomheder køber certifikater uden nødvendigvis at ændre den fysiske forsyningskæde. Analyser fra IFRO (Københavns Universitet) peger på, at kun en begrænset del af den soja, der rapporteres som ansvarlig i Europa, er fysisk sporbar og verificeret som afskovningsfri, og at kreditsystemer i sig selv ikke dokumenterer ændringer i den fysiske forsyningskæde²⁵.

I de senere år er der kommet større fokus på regulering. Med EU Deforestation Regulation (EUDR) har EU indført krav om, at virksomheder skal dokumentere, at råvarer som soja ikke er produceret på skovarealer, der er ryddet efter 2020. EUDR's ikrafttræden er dog blevet udsat (marts 2026), og det øger risikoen for, at afskovningsrisikoen fortsætter uændret i de kommende år. Samtidig er EUDR's primære fokus skovrydning. Det betyder, at reguleringen ikke nødvendigvis rammer sojaproduktionen, da en stor del af den aktuelle naturkonvertering fra soja finder sted i andre naturlige økosystemer, herunder skovsavanner og græsland som Gran Chaco og Cerrado, hvor presset fra soja og kvæg i dag er blandt de største. I Danmark er der også taget initiativer til at adressere problemet. Man lancerede i 2021 en handlingsplan mod global afskovning, og gennem Danish Alliance for Responsible Soy samarbejder virksomheder, organisationer og myndigheder om at fremme mere ansvarlige sojaindkøb²⁶. Ifølge IFRO er det dog kun omkring 6% af importeret soja i Danmark, der er fysisk sporbar og dokumenteret fri for afskovning og naturkonvertering²⁷. Fremskridtene er dermed stadig meget begrænsede. Global afskovning fortsætter, og presset på skove og natur fra landbrugsproduktion er fortsat højt.

---

²⁴ IPCC AR6 (2022)

²⁵ Energistyrelsen: Global Afrapportering 2022 – baggrundsnotat om Danmarks sojaimport + IFRO-analyser af sporbarhed/"book-and-claim".

²⁶ Dansk handlingsplan mod global afskovning (2021) + Danish Alliance for Responsible Soy

²⁷ "Status of Danish imports of sustainable and deforestation- and conversion-free soy", IFRO Documentation no. 1, 2025

Anbefalinger

På den baggrund er det Verdens Skoves anbefaling, at Danmarks globale natur- og klimaaftryk fra soja skal reduceres markant. Det kræver målrettet handling både politisk og blandt markedsaktører.

Her er to hovedindsatser afgørende:

- Danmarks forbrug og import af soja skal reduceres. Det skal især ske gennem en reduktion i Danmarks store svineproduktion til eksport
- Danmark skal sikre, at den soja, der fortsat importeres, er fri for afskovning, konvertering af anden natur og krænkelse af menneskerettigheder. Det skal ske i henhold til Accountability Framework initiative, AFI.

Politiske anbefalinger

Danmark bør reducere sit globale natur- og klimaaftryk fra landbrugsproduktion. Den mest effektive måde at gøre det på er at reducere produktionen af svin til eksport. En reduktion i svineproduktionen vil samtidig reducere Danmarks behov for importeret soja og dermed presset på skove og natur i Sydamerika.

Danmark bør herudover:

- sikre en ambitiøs implementering og håndhævelse af EU's afskovningsforordning (EUDR), herunder sporbarhed og kontrol i praksis
- forny og styrke den danske handlingsplan mod global afskovning med konkrete mål og opfølgning
- prioritere indsatsen mod de råvarer, hvor Danmarks globale fodaftryk er størst – især soja
- sætte nationale mål for reduktion af Danmarks globale naturaftryk fra import (areal, afskovningsrisiko og LUC-udledninger)
- sikre at soja ikke anvendes til biobrændstoffer i Danmark eller i EU-regi.
- støtte samarbejde med producentlande om sporbarhed, håndhævelse og rettigheder for oprindelige folk og lokalsamfund
- støtte internationale processer, der leverer konkrete planer for at standse og vende afskovning inden 2030 – herunder COP30's arbejde med en "Roadmap for Halting and Reversing Deforestation and Forest Degradation by 2030"

- styrke forskning og udvikling af lokalt producerede, alternative foderingredienser til svineproduktion, der kan reducere behovet for landbrugsarealer til dyrefoder.

Anbefalinger til den private sektor

Virksomheder og private aktører kan også drive forandring ved at gå fra "ren soja" i egne forsyningskæder til rene leverandører. Vi opfordrer virksomheder til at stille krav om, at leverandørers samlede drift og indkøb er fri for afskovning, konvertering og menneskerettighedskrænkelser, og at dette dokumenteres gennem robust due diligence og gennemsigtig rapportering. Det kan gøres ved at implementere due diligence og ansvarlige indkøb i tråd med Accountability Framework Initiative (AFi), som i dag er en udbredt reference for "best practice" for DCF-omstilling i virksomheder²⁸.

Virksomheder bør:

- sikre at al soja i forsyningskæden er dokumenteret fri for afskovning, konvertering og menneskerettighedskrænkelser (DCF)
- udfase book-and-claim og gå over til fysisk sporbare forsyningskæder
- stille krav til leverandører (foderproducenter og handelshuse) om DCF på tværs af deres samlede drift og indkøb ("clean suppliers")
- implementere due diligence i tråd med AFi's principper for ansvarlige forsyningskæder, herunder risikovurdering, handlingsplaner, afhjælpning og klagemekanismer²⁹
- sætte Science Based Targets for klima og natur (inkl. FLAG)
- rapportere åbent om fremdrift gennem transparente systemer for måling, rapportering og verifikation (MRV).

---

²⁸ Accountability Framework Initiative (AFi): Core Principles og Operational Guidance (due diligence, DCF og menneskerettigheder).

²⁹ Accountability Framework Initiative (AFi): Core Principles og Operational Guidance (due diligence, DCF og menneskerettigheder).

Investorer og pensionskasser bør:

- integrere afskovnings- og konverteringsrisici i investeringsstrategier og risikostyring
- stille klare krav om DCF-forsyningskæder hos virksomheder i landbrugs- og fødevarersektoren
- bruge aktivt ejerskab til at sikre konkrete forbedringer i porteføljeselskabers indkøb, sporbarhed og håndtering af menneskerettigheder.

Anbefalinger til civilsamfundet

Civilsamfundsorganisationer spiller også en vigtig rolle i arbejdet for at reducere presset fra soja på skove, natur og lokalsamfund. Verdens Skove indgår i alliancer med partnere og netværk for at fremme denne dagsorden, både lokalt i Sydamerika, globalt i f.eks. klima og biodiversitets-COPs, og i Danmark og EU. Organisationer kan bidrage til at dokumentere problemer i forsyningskæder, skabe offentlig opmærksomhed og holde både virksomheder og myndigheder ansvarlige for deres forpligtelser. Historisk har civilsamfundet haft en central rolle i at drive fremskridt på området. Initiativer som Amazon Soy Moratorium blev blandt andet muliggjort gennem pres og dokumentation fra miljøorganisationer og samarbejde mellem civilsamfundet, virksomheder og forskningsinstitutioner. Den rolle er fortsat vigtig i en situation, hvor regulering og frivillige initiativer er under politisk pres.

Civilsamfundsorganisationer kan bidrage ved at:

- dokumentere og synliggøre afskovning, naturkonvertering og menneskerettighedskrænkelser i forsyningskæder for soja og andre afskovningsrisiko-råvarer
- støtte rettigheder og kapacitet hos oprindelige folk og lokalsamfund i producentlande, som ofte spiller en afgørende rolle i beskyttelsen af skove og natur
- holde virksomheder, investorer og myndigheder ansvarlige for deres forpligtelser gennem analyse, dialog og offentlig debat

- bidrage med uafhængig monitorering og analyse af udviklingen i sojaens natur- og klimaaftryk samt effekten af politiske initiativer og virksomhedstiltag
- arbejde for stærkere regulering, herunder en ambitiøs implementering af EUDR og nationale politikker, der reducerer Danmarks globale naturaftryk
- fremme samarbejde og partnerskaber mellem civilsamfund, virksomheder, forskningsmiljøer og myndigheder for at udvikle løsninger, der kan reducere sojaens natur- og klimaaftryk.

Samtidig spiller civilsamfundet en vigtig rolle i at engagere borgere og forbrugere i debatten om Danmarks globale natur- og klimaaftryk. Gennem kampagner, oplysning og dialog kan civilsamfundet bidrage til at skabe bredere forståelse for sammenhængen mellem dansk forbrug, husdyrproduktion og presset på verdens skove.

Anbefaling til borgere og forbrugere

Som forbrugere og borgere kan vi bidrage til at reducere presset på verdens skove ved at:

- reducere forbruget af animalske produkter
- vælge økologiske produkter, hvor det er muligt
- støtte politiske initiativer, der beskytter skove og natur globalt.

Leksikon

Forest-risk commodity: råvare hvor produktionen ofte er forbundet med høj risiko for afskovning/naturkonvertering.

DCF (Deforestation- and Conversion-Free): produktion uden afskovning, naturkonvertering og krænkelse af menneskerettigheder.

LUC (Land Use Change): udledninger og påvirkninger knyttet til ændringer i arealanvendelse, fx når skov ryddes til landbrug.

Book-and-claim: certifikatsystem, hvor der handles "kreditter" uden krav om, at den fysiske råvare i forsyningskæden nødvendigvis ændres.

AFi (Accountability Framework Initiative): fælles ramme for due diligence og ansvarlige forsyningskæder for DCF og menneskerettigheder.